

Strona postępowania administracyjnego

Art. 28. Stroną jest każdy, **czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie** albo **kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek.**

Art. 29. Stronami mogą być **osoby fizyczne** i **osoby prawne**, a gdy chodzi o państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne i organizacje społeczne - **również jednostki nieposiadające osobowości prawnej.**

Interes prawny i obowiązek - pojęcie

Interes prawny

- zaliczany jest do publicznego prawa podmiotowego, oznaczającego przyznanie jednostce korzyści
- „to wartość ochrony praw jednostki” – II SA/OI 610/15

Obowiązek

- Pojęcie obowiązku występuje przede wszystkim na gruncie prawa cywilnego, gdzie na zobowiązanym spoczywa powinność zachowania się określonego zakazem lub nakazem.
- Zdaniem E. Iserzona interes prawny obejmuje zarówno uprawnienia jak i obowiązki oparte na prawie i wobec tego słowo „obowiązek” jest zbędne w przepisie określającym pojęcie strony

Mieć interes prawny

W postępowaniu administracyjnym

Mieć interes prawny oznacza ustalenie powszechnie obowiązującego przepisu prawa: „na którego podstawie można skutecznie żądać czynności organu z zamiarem zaspokojenia jakiejś potrzeby, albo żądać zaniechania lub ograniczenia czynności organu sprzecznych z potrzebami danego podmiotu – strony postępowania - Wyrok NSA w Warszawie z dnia 7 czerwca 2013 r., I OSK 2226/12, LEX nr 1356980

W postępowaniu sadowoadministracyjnym

Mieć interes prawny w złożeniu skargi w postępowaniu sadowoadministracyjnym będzie sprowadzało się do wykazania związku przyczynowego nie tylko między przepisem a swoją sytuacją faktyczną, ale między sytuacją faktyczną a działaniem bądź bezczynnością administracji.

Koncepcja legitymacji procesowej strony - orzecznictwo

Obiektywna

„Żona, której mąż utrzymuje stosunki intymne z pomocą domową zameldowaną i zatrudnioną u osoby trzeciej, nie jest legitymowana do wniesienia skargi do Naczelnego Sądu Administracyjnego na decyzje w sprawie ustalenia charakteru pobytu pomocy domowej u osoby trzeciej, ze względu na brak po jej stronie interesu prawnego lub obowiązku, które stanowiłyby legitymację materialnoprawną będącą legitymacją procesową w świetle art. 28 k.p.a.” – Wyrok NSA w Warszawie z dnia 20 lipca 1981 r., SA 1452/81, LEX nr 1688569

Subiektywna

„(...) kwestie zdolności administracyjnoprawnej danej osoby w konkretnym postępowaniu administracyjnym powinny być rozważane bardzo wnikliwie. Wykazanie szczególnej ostrożności przy analizie tego problemu jest niezbędne, aby zbyt pochopnie nie wyeliminować z postępowania administracyjnego osób powołujących się na swój interes prawny w tym właśnie postępowaniu – wyrok WSA w Warszawie z dnia 16 lipca 2010 r., I OSK 1288/09, LEX nr 898210

„(...) wątpliwości na temat legitymacji do udziału w postępowaniu w charakterze strony należy rozstrzygać na korzyść podmiotu domagającego się uznania za stronę postępowania” – Wyrok NSA w Warszawie z dnia 29 września 2010 r., II OSK 1481/09, LEX nr 668544

Strona postępowania administracyjnego

Art. 28. Stroną jest każdy, **czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie** albo **kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek.**

Art. 29. Stronami mogą być **osoby fizyczne** i **osoby prawne**, a gdy chodzi o państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne i organizacje społeczne - **również jednostki nieposiadające osobowości prawnej.**

Zdolność administracyjnoprawna i procesowa stron postępowania

- Osoba fizyczna – każda istota zakwalifikowana przez nauki przyrodnicze jako człowiek.
- Osoba prawna – takie składniki mienia bądź zespoły osób fizycznych, które są traktowane przez prawo jak pojedyncze podmioty praw i obowiązków.
- Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, w stosunku do których stosuje się przepisy o osobach prawnych.
- Państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne
- Organizacja społeczne (art. 5 pkt 5 k.p.a.)

KAZUS

- Czy spółka jawna może być stroną postępowania administracyjnego?

Przepisy:

- Art. 29 k.p.a.
- art. 4 pkt 1 i art. 8 § 1 k.s.h.
- art. 33¹ k.c.

Reprezentacja strony w postępowaniu

- Przedstawicielstwo – konieczny sposób reprezentacji
  - Dla osób fizycznych nieposiadających zdolności do czynności prawnych (art. 30 § 2 k.p.a.)
  - Dla podmiotów nie będących osobami fizycznymi (art. 30 § 3 k.p.a.)
- Pełnomocnictwo – zależy od woli strony
  - Art. 32 k.p.a. – „Strona może działać przez pełnomocnika, chyba że charakter czynności wymaga jej osobistego działania” (zob. np. art. 86 k.p.a.)
  - Zdolność do bycia pełnomocnikiem (art. 33 § 1 k.p.a.)
  - Forma pełnomocnictwa (art. 33 § 2 i 3 k.p.a.)
  - Domniemanie pełnomocnictwa (art. 33 § 4 k.p.a.)

Podmioty na prawach strony (organizacja społeczna)

- Pojęcie – art. 5 § 2 pkt 5 k.p.a.
- Przesłanki – art. 31 § 1 *in fine*
- Organizacje ekologiczne – art. 44 tzw. ustawy proceduralnej POS
- Prawa procesowe:
  - Żądania wszczęcia postępowania w indywidualnej sprawie. *Na wniosek, czy z urzędu?* (zob. art. 31 § 2 k.p.a. i art. 61 § 2 k.p.a.)
  - Dopuszczenia jej do już toczącego się postępowania
- Obowiązek powiadomienia organizacji społecznej (art. 31 § 4 k.p.a.)
- Pogląd w sprawie – art. 31 § 5 k.p.a. – brak praw procesowych strony

Podmioty na prawach strony (prokurator)

- Może zwrócić się do właściwego organu o wszczęcie postępowania w celu usunięcia stanu niezgodnego z prawem (art. 182 k.p.a.) – *kiedy może zaistnieć stan niezgodny z prawem?*
- Ma prawo udziału w każdym stadium toczącego się postępowania (art. 183 § 1 k.p.a.)
- Prokuratorowi od decyzji ostatecznej służą następujące środki zaskarżenia:
  - Sprzeciw – art. 184 k.p.a. i nast.
  - Skarga (zob. art. 53 § 3 p.p.s.a.)

Podmioty na prawach strony (RPO i RPD)

Rzecznik Praw Obywatelskich:

- Może żądać wszczęcia postępowania administracyjnego. *Na wniosek, czy z urzędu?*
- Uczestniczy w postępowaniu administracyjnym na prawach przysługujących prokuratorowi
- Może wnieść skargę do sądu administracyjnego

Rzecznik Praw Dziecka:

- Może zwrócić się o wszczęcie postępowania administracyjnego
- Może uczestniczyć w postępowaniu na prawach przysługujących prokuratorowi

Uczestnicy postępowania administracyjnego

- Pierwsza grupa:
  - Osoby zainteresowane – posiadają w sprawie interes faktyczny
- Druga grupa:
  - Świadkowie – zob. art. 83 § 1 i 2 k.p.a.
  - Biegli – zob. art. 84 § 2 k.p.a.
  - Osoby trzecie wezwane do przedstawienie przedmiotu oględzin – zob. art. 50 § 1 w zw. z art. 51 k.p.a., art. 88 § 1 i 2 k.p.a., art. 58 § 1 k.p.a.

Naczelne konstytucyjne zasady postępowania administracyjnego

- Zasada demokratycznego państwa prawnego (art. 2 KRP):
  - Prawo do procesu
  - Prawo do sądu
- Zasada praworządności (art. 7 KRP)
- Zasada proporcjonalności (art. 31 ust. 3 KRP)
- Zasada równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 KRP)
- Prawo do sprawiedliwego, jawnego i szybkiego procesu (art. 45 ust. 1)
- Prawo do ochrony dóbr osobistych (art. 51 KRP)
- Prawo wnoszenia skarg, petycji i wniosków do organów władzy publicznej (art. 63 KRP)
- Zasada dwuinstancyjności postępowania administracyjnego (art. 78 KRP)

Zasady ogólne postępowania administracyjnego

[Zasada praworządności] – art. 6 k.p.a.

Organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa.

Zasady ogólne postępowania administracyjnego

[Zasady: kontroli i nadzoru nad przestrzeganiem prawa w postępowaniu; prawdy obiektywnej; uwzględniania interesu społecznego i słusznego interesu obywateli] – art. 7 k.p.a.

W toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli.

Zasady ogólne postępowania administracyjnego

[Zasada ogólna pogłębiania zaufania uczestników postępowania do władzy publicznej] – art. 8 k.p.a.

Organy administracji publicznej prowadzą postępowanie w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej.

Zasady ogólne postępowania administracyjnego

[Zasada obowiązku organów udzielania informacji faktycznej i prawnej] – art. 9 k.p.a.

Organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego **informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu nieznanomości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek.**

Zasady ogólne postępowania administracyjnego

[Zasada czynnego udziału strony w postępowaniu] – art. 10 k.p.a.

- § 1. Organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.
- § 2. Organy administracji publicznej mogą odstąpić od zasady określonej w § 1 tylko w przypadkach, gdy załatwienie sprawy nie cierpi zwłoki ze względu na niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego albo ze względu na grożącą niepowetowaną szkodę materialną.
- § 3. Organ administracji publicznej obowiązany jest utrwalić w aktach sprawy, w drodze adnotacji, przyczyny odstąpienia od zasady określonej w § 1.

Zasady ogólne postępowania administracyjnego

[Zasada przekonywania] – art. 11 k.p.a.

Organy administracji publicznej powinny wyjaśniać stronom zasadność przesłanek, którymi kierują się przy załatwieniu sprawy, aby w ten sposób w miarę możliwości doprowadzić do wykonania przez strony decyzji bez potrzeby stosowania środków przymusu.

Zasady ogólne postępowania administracyjnego

[Zasada szybkości postępowania] – art. 12 k.p.a.

§ 1. Organy administracji publicznej powinny działać w sprawie wnikliwie i szybko, posługując się możliwie najprostszymi środkami prowadzącymi do jej załatwienia.

§ 2. Sprawy, które nie wymagają zbierania dowodów, informacji lub wyjaśnień, powinny być załatwione niezwłocznie.

Zasady ogólne postępowania administracyjnego

[Zasada ugodowego załatwiania spraw administracyjnych] – art. 13 k.p.a.

- § 1. Sprawy, w których uczestniczą strony o spornych interesach, mogą być załatwiane w drodze ugody sporządzonej przed organem administracji publicznej (ugoda administracyjna).
- § 2. Organ administracji publicznej, przed którym toczy się postępowanie w sprawie, powinien w tych przypadkach podejmować czynności skłaniające strony do zawarcia ugody.

Zasady ogólne postępowania administracyjnego

[Zasada pisemności] – art. 14 k.p.a.

§ 1. Sprawy należy załatwiać w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2014 r. poz. 1114), doręczanego środkami komunikacji elektronicznej.

§ 2. Sprawy mogą być załatwiane ustnie, gdy przemawia za tym interes strony, a przepis prawny nie stoi temu na przeszkodzie. Treść oraz istotne motywy takiego załatwienia powinny być utrwalone w aktach w formie protokołu lub podpisanej przez stronę adnotacji.

Zasady ogólne postępowania administracyjnego

[Zasada dwuinstancyjności] – art. 15 k.p.a.

Postępowanie administracyjne jest dwuinstancyjne.

Zasady ogólne postępowania administracyjnego

[Zasady: trwałości ostatecznych decyzji administracyjnych; prawa skargi na decyzje administracyjne do sądu administracyjnego] – art. 16 k.p.a.

§ 1. Decyzje, od których nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji lub wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, są ostateczne. Uchylenie lub zmiana takich decyzji, stwierdzenie ich nieważności oraz wznowienie postępowania może nastąpić tylko w przypadkach przewidzianych w kodeksie lub ustawach szczególnych.

§ 2. Decyzje mogą być zaskarżane do sądu administracyjnego z powodu ich niezgodności z prawem, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych ustawach.